

Izhaja vsak četrtek
in velja s poštno vred
in v Mariboru s pošilja-
njem na dom

za celo leto 3 gld. — kr.

„ pol leta 1 „ 60 „

„ četrt leta „ 80 „

Naročnina se pošilja
opravištvu v stolnem
farovžu.

Deležniki tisk. društva
dobivajo list brez po-
sebne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Posamesne liste

prodaja knjigar Novak
na velikem trgu

po 5 kr. — Rokopisi
se ne vračajo, nepla-
čani listi se ne spro-
jemajo. —

Za oznanila se pla-
čuje od navadne vrsti-
ce, če se natisne en-
krat, 8 kr., dvakrat 12
kr., trikrat 16 kr.

 G. dr. Radaj kot kandidat za deželni zbor štajerski vabijo volilce in volilne može na pogovor pri sv. Lenartu v Slov. goricah v hiši gospe Leserer - jeve dne 6. februarja ob dveh popoldne.

Nr. 1449.

Der Aushilfsbeamte Herr **Karl Reicher** wird beauftragt die heutige Nummer 6 des „Slovenski Gospodar“ und zwar wegen des mit „Kdo je sedaj v Avstriji zadovoljen? ali zakaj smo Slovenci v Mariboru zedinjeni postavili dr. Radaja za kandidata?“ überschriebenen Leitartikels mit Beschlag zu belegen, die confiszirten Exemplare gegen Empfangschein zu übernehmen, den Satz selbst aber zu versiegeln.

Marburg, 3. Februar 1876.

Der k. k. Bezirkshauptmann:

Seeder.

Ich bestätige 700 *) eben gedruckte und gestempelte Exemplare der betreffenden Nr. confiszirt, und den Satz des Artikels zugesiegelt zu haben.

Reicher.

Ova konfiskacija, zopet pred sodnijsko razsodbo storjena, nam brani svojim bralcem razložiti, 1) zakaj smo se zastran volitve 26. febr. t. l. v Mariboru zedinili, 2) zakaj želimo, da zmaga Slovenec g. dr. Radaj in 3) zakaj želimo, da propade Wretzl. Na mesto zaseženega članka postavimo semkaj sledeči oklic:

Volilnim možem

Mariborskega, Slovenje-Bistriškega in Št. Lenartskega okraja.

Zopet Vas kliče postava in cesarska oblast k volitvi poslanca, ki Vas bo imel v deželnem zboru zastopati, za Vaše pravice se moško potegovati, Vaše potrebe, nadloge in krvave žulje vladi in svetu resnično odkrivati. Izdramite, probudite se tedaj, ter spoznajte konči zdaj po britkem iskustvu, da ni in ne more nikdar zato vstvarjen biti priseljen tujec ali odpadnik, ampak edino le domačin Slovencec, kri od Vaše krvi, ki ima vedno toplo srce za Vas, ki Vas popolnoma pozna in razumē.

Takega moža je našel zbor kmečkih volilcev in rodoljubov, ki se je danes o tej zadevi posvetoval, v Mariborskem notarju in posestniku g. doktorju Fr. Radaj-u, neustrašljivem, iskrušenem in požrtvovalnem rodoljubu, v deželnih zadevah in potrebah javnega življenja zvedenem možu, izurjenem, dobrem govorniku, tako da bo lahko kos se zborovih opravil vsestransko

*) Ostala črez polovica „Slov. Gospodarja“ na srečo ni bila še tiskana.

Ured.

udeleževati na korist in čast ne samo nam Slovincem, ampak tudi celi Štajerski. Vneti za Vaš blagor in Vašo srečo, čutijo se tedaj podpisani rodoljubi v duši in vesti obvezane Vaše oko na g. dr. Fr. Radaja obrniti, ter Vam ga živo za poslanca priporočiti.

V Mariboru, dne 29. januarja 1876.

Ignacij Amer, posestnik pri sv. Martinu. Štefan Čerič, posestnik v Digošah. France Černko, posestnik v Metavi. Dominik Čolnik, posestnik v Drvanji. Jože Dežman, posestnik v Bresternici. Franc Divjak, posestnik v Framu. Dr. Dominkuš, odvetnik v Mariboru. Franc Dovnik, župan in posestnik v Krčovini. Franc Fingušt, posestnik v Podovi. Juri Frangeš, župan v Požegi. Janez Gert, posestnik v Framu. Franc Glaser, posestnik na Pohorji. Franc Godec, posestnik v Podovi. Dr. Josip Gorički, odvetniški koncipijent v Mariboru. Dr. Lavoslav Gregorec, urednik „Slov. Gospodarja“ v Mariboru. A. Habjan, bilježniški kandidat v Mariboru. Anton Hajšek, župnik v Makolah. Jože Hojnik, posestnik v Gornji Polskavi. Dr. Ipavc, odvetnik v Mariboru. Jože Jagrič, posestnik v Vilkomu. Franc Jug, posestnik pri sv. Martinu. Franc Kaube, posestnik pri sv. Petru. Franc Kirbis, posestnik v Framu. Matija Kocbek, župan v zgornjem Dupleku. Janez Koren, posestnik v Murju. M. Koser bilježniški koncipijent v Mariboru. Tomaž Kranjc, župan v Framu. Peter Límavšek, meščan v Slov. Bistrici. Andrej Lobnik, posestnik na Pohorji. J. Loh, trgovec v Slivnici. Peter Lorbek, posestnik v Digošah. Juri Mlakar, posestnik v Hošnici. Mihael Mohorko, posestnik v Orehoveu. Mihael Novak, posestnik v Podovi. Štefan Ogrizek, posestnik v Podovi. Janko Pajk, profesor in tiskar v Mariboru. Franc Pak, kovač v Kamci. Luka Pavlin, župan v Spodnjem Dupleku. Ivan Pečar, posestnik v Spodnjem Dupleku. A. Pehan, župan in posestnik v Žikarcih pri sv. Barbari. Dr. Jak. Pečko, odvetniški koncipijent v Mariboru. Jakob Pečovnik, posestnik v Žrjavcih. Boštjan Pliberšek, posestnik v Murji. Juri Pogorelec, posestnik na Pokošah. Gregor Potisk, posestnik v Vrholah. Valentin Potisk, posestnik v Vrholah. Janez Požarnik, župan v Traguču. Jože Prešern, posestnik v Modražah. Franc Purgaj, posestnik v Ruperčah. V. Raič, gl. zastopnik banke „Slavia“ v Mariboru. Daniel Ramuta, posestnik pri sv. Martinu. Jakob Raner, posestnik v Kamci. Franc Rapoc, bilježnik v Šoštanju in posestnik v Mariboru. Jože Rapoc, vinski trgovec v Mariboru. Jakob Rataj, posestnik v Laznici. Filip Ravšar, posestnik v Gaberniku. Franc Rebernik, posestnik v Grušovi. Jože Sagadin, posestnik v Murji. Štefan Sagadin, posestnik v Laporjah. Dr. J. Serneck, odvetnik v Mariboru. Alojz Sirk, posestnik v Vilkomu. Lovro Stepišnik, posestnik v Slov. Bistrici. Anton Suhač, kaplan pri št. Lenartu. Franc Šlamberger, posestnik v Klopeah. Dragotin Šmidinger, odvetniški koncipijent v Mariboru. Ivan Šmirmaul, posestnik v Jarenini. Anton Šinko, župan v Stopnem. Franc Thaler, posestnik v Gornjem Dupleku. Franc Ul, župan v Dobrenku. Janez Urlep, posestnik v Makolah. Davorin Valenčak, c. kr. profesor v Mariboru. Jože Veingerl, posestnik v Gačniku. Anton Vidovič, posestnik pri sv. Petru. Alojz Velebil, posestnik pri sv. Petru. Janez Weiss, posestnik pri sv. Marjeti. Ivan Železnikar, bilježniški koncipijent v Slov. Bistrici. Ivan Žlamberger, posestnik v Kalšeh. Juri Žmavc, kaplan v Kamci. Jakob Žorman, posestnik pri sv. Ani poleg Makol.

Shod kmetskih volilcev 29. januarja v Mariborski čitalnici.

Vsled osebnega povabila od strani Mariborskih rodoljubov in vsled poziva v „Slov. Gospod.“ šte. 5. se je sošlo blizo 100 volilcev, krepkih mož, da jih je bilo veselje gledati, večjidel iz Mariborskega okraja v slovenski čitalnici. Navzoči so za predsednika izvolili g. dr. Sineca, ki je govoril o važnosti volitev sploh in povdarjal, da se imamo sramote, koje je arestant Brandstetter našim ustavovercem naložil, poslužiti in naš volilni okraj Slovincem pridobiti. G. prof. Pajk je potem v živahni besedi razlagal lastnosti dobrega poslanca. Rekel je, „da ima biti pred vsem naš človek, domačin, ki nas in naše razmere in težave pozna; Slovenec, ki ima srce za Slovence, ne pa

kak tujec, ki je Bog vedi odkot k nam prišel; vseskozi poštenjak, a ne kakov slepar, ki bi nam ne samo na škodo, ampak tudi na sramoto bil; naposled pa tudi zveden, skušan, učen človek, ki več zastopi, kakor pa samo „Marburger-Zeitung“ in „Tagespošto“ brati, ali pa v okrajnem zastopu (Bezirksvertretung) le prikimavati, kar tržani in mestjani okrajem nalagajo. Takega človeka ne morejo kmetje, Slovenci upotrebiti.“ Navzoči so g. Pajku pritrdili. Sedaj se oglasi g. Jug od sv. Martina in zahteva od prihodnjega poslanca, naj potem večkrat svoje volilce skliče, se jim prikaže, da mu ti tudi zamorejo potožiti, kde jih črevelj tišči. Za njim je spregovoril častiti, že sivo lasi mnogoletni narodnjak g. Jož. Divjak iz Frauheima. Rekel je, da bo težko najti za nas spo-

sobnišega kandidata, kakor je g. dr. Radaj, ki je že z g. Šumanom kandidat bil in pri volilnem shodu v Ciglencah pri Slov. Bistrici veliko nevarnost prestal od besnih nemčurjev — naj bode tedaj g. Radaj zopet naš kandidat, da mu jegove žrtve povrnemo in svojo hvaležnost skažemo s tem, da ga sedaj za poslanca izvolimo. G. Pajk je potem nasvet g. Divjaka podpiral in navzoči so vsi enoglasno sprejeli g. dr. Radaja za kandidata in zapisnik lastnoročno podpisali.

G. Radaj je pri tej priliki nekoliko besed, jako mirno in prepričevalno spregovoril. Izpovedal je blizo sledeče: Blagi volilci slovenski! Že večkrat bil sem Vaš kandidat, vendar naši nasprotniki bili so vselej premočni in so zmagali, prvič s 6 in drugič s 5 glasovi. Sedaj pa se smemo nadjati gotove zmage. Sramota Brandstetterjeva jim je precej glave ponižala. Vendar o tem ne spregovorim ne besede več; ampak rečem, da častno ponudbo kandidatstva sprejemem, in sicer z veseljem, ker vidim, da zamoremo zmagati, če le hočemo. Pred vsem je treba, ker ste me sami izvolili za kandidata, da tudi sami nekaj storite, zlasti da volite zanezljive volilne može, ki gredo gotovo k volitvi, ki se ne dajo splašiti, podmitati ali upijaniti. Ako mene izvolite, bodem zraven drugih za sledeče reči se potegoval z močno in če treba z ostro besedo: 1. vsled nove cenitve gruntov in narejenja novih katastrov se je bati večjih dač. Temu se bodem najkrepkejše ustavljal. Naše dače so že itak presilne; novi kataster naj davke bolje vravna; povišati jih nam ne sme. 2. Kot notar dobro vem, kako zmedene da so postave in ukazi gledé štempelnov ali kolekov in zaradi tega moramo velikokrat več plačati, kakor bi dolžni bili, in zopet velikokrat se prigodi, da nas zadene kolekova kazen! Temu se mora v okom priti po jasni razumljivi in določni postavi. 3. Brandstetter-Seidloveci nam pri volitvah vselej očitajo, da hočemo nemščino v šolah zatreti. To je laž. Mi Slovenci tukaj na meji potrebujemo nemški vedeti in prav je, da se nemščine že otroci učé, vendar zahtevamo, da se slovenski otrok podučuje v slovenski besedi, a ne v še nerazumljivi nemščini; vsaj se nemščine še le učiti hoče, kako bi se tedaj že v nemščini zamogel podučevati? To je narobe svet. Na dalje sem jaz zato, da se slovenščina uči tudi na naših realkah; kajti kdor zna slovenski, dobi lahko službo na Hrvatskem, Srbskem in Turškem, med tem ko je na Nemškem že vse polno inženirjev in dobro izšolanih realcev! Naposled še g. Jugu in vsem volilcem obečam, da ako me izvolijo, bodem redno k njim in sicer rad prihajal in se z njimi razgovarjal. (Dobro, živili!)

Konečno je še spregovoril mnogozaslužni narodnjak in poštenjak g. Jož. Vajnrl iz Jareninske fare ter navzoče možato nagovoril; možje, sedaj ste vsi roke vzdignoli za g. dr. Radaja, Prav ste storili, vendar ostanite

tudi mož beseda in ne odstopite — ob času skušnjave, kakor se je že mnogim zgodilo! (Dobro, dobro!)

G. prof. Valenčak je prečital načrt poziva, ki se je odobril. Volilni odbor se je potem sostavil in izvolilo 5 mariborskih odbočnikov: dr. Dominkuš, dr. Srnec, dr. Gregorčec, prof. Pajk, prof. Valenčak in g. Kačič, predsednik čitalnice — potem 4 vnani: g. kaplan Žmavec, g. Dovnik, g. Divjak in g. Velebil.

Odbor je pooblaščen pomnožiti se z večimi udi, zlasti iz št. Lenartskega in Slov. Bistriškega okraja!

Gospodarske stvari.

Koleraba (*brassica oleracea gongyloides.*)

M. Kakor več drugih zelenatik sort, n. p. zelena in modra vadravt je tudi koleraba ze slabejšo zemljo zadovoljna. Gnojna ne zahteva preveč in še na prostorih, ki niso popolnoma prosti, kakor genca pod sadnosnimi drevesi, precej lepo obrodi. In ravno iz teh vzrokov se dostikrat kot vzmesen sadež med druge nasaja. Vsaka zemlja, bodi peščena, ilovnatu ali prblična je pridelovanju kolerabe zadosti dobra, če je tudi napol pognojena. Obdela se 0.30 metrov globoko.

Da pa je kolerabe o vsakem času pri hramu od rane spomladi do pozne zime, treba jo je v raznih časih sejati. Prva setev se poseje že meseca januarja, druga februarja seveda v gnojne grede. Tretja setev pade v mesece marec, april, maj ali junij pod milim nebom na solnčnih gredah. Presaja pa se koleraba, kakor hitro so zadike 4—6 listkov pognale in sicer na grede ali ogone po vrstah 0.25—0.30 metrov vsaksebi. Ko so sadike posajene, se mora pa posebno na to gledati, da je zemlja med sajenkami vedno čista plevela in prav rahla. Zato je treba marljive in pridni kopi. Da se pa rast še bolj pospeši, se sadikam z gnojenjem, vendar ne premočnim, z gnojnico nekoliko na pomoč pride. V 2 k večeru v 3 mesecih po presajenju je koleraba za kuho zrela. Ko se porezuje, se morajo debelejšje prej vzeti, da, če se predolgo pusté dobrega okusa in mehkega nježnega mesa ne pozgubé in lesnate ne postanejo.

Sort kolerabe je več, so modre in bele, rane pozne, kakor več ali manj časa do godnosti potrebujejo. Najboljše so bele rane sorte zaradi dobrega okusa in nježnega mesa.

Kdor hoče rano v spomladi že kolerabe imeti, ta naj seje: Rano belo drobnolistično Dunajsko stekleno kolerabo, ali pa angleško rano belo stekleno kolerabo, angleško rano modro stekleno kolerabo. Za zimske se pa priporoča: nova debela modra koleraba orjakinja, nova, bela koleraba orjakinja.

Za zimske potrebe se koleraba s koreninami

vred iz zemlje vzame in potem v kleti v prst posadi. Seme dozori v 2. letu meseca julija. Za seme se jemlje lepi sadeži tretjega nasada.

Ktero drevje gre najbolj ob cestah, potih i. t. d. nasaditi.

M. Izmed grušek zaslužujejo posebno mošt-nice pred drugimi prednost, če je le zemlja sred-nje dobrote in precej globoke prsti, da morejo dre-vesa navpične kornine dosti globoko v zemlje za-sajati.

Jabljanje imajo bolj plitve korenine in so tedaj z bolj plitvo zemljo zadovoljne. Priporočajo se pred drugimi: Zimska zlata parmena, Dicerska zlata kraljičina, velika Kasel-ska kraljičina, debeli bobovec in Gdan-ski kantovec.

Črešnje so izmed vseh sadunosnih dreves najbolj dobičkovite in potrebujejo najmanj postrežbe. Rade imajo globoko zemljo pa so tudi z kamenito zemljo in celo suho in medlo zemljo zadovoljne.

Slive niso trpežne, vendar pa v vsaki zem-lji rastejo, če ni premokra in presolnena. Obre-zovati se preveč ne smejo in dostikrat po goseni-cah in drugem mrčesu trpijo. Včasih prav obilno obrodijo.

Orehi niso toliko priljubljeni, ker rast in pridelek onih sadežev, kateri se pod njimi sejejo ali sadijo, nekoliko zavirajo. Vendar pa je nji-hova korist večja nego njihova škoda, pravič zaradi dobrega oljnatega sadu in posebno zaradi nepre-cenljivega lesa. Za bolj mrzle kraje se pozni laški oreh priporoča, ki še le mesca junija ozeleni in cvete, vendar pa nič manj dober sad prinaša. Oreh ljubi globoko zemljo, da more glavne navpične korenine zadosti globoko poga-njati in se tako viharjem v bran postavlja.

Izmae polesnega drevja se pred vsem drugim priporoča javor posebno pogorski javor (*Acer pseudoplatanus*) in javor šiljastolistni. Oba slovita zaradi izvrstnega lesa, lepega debela in krasnega listja. Javor dobro stori po gorskih grebenih, rebrih in dolinah, na hladnih senčnatih straneh proti severu ali zahodu. Na suhih rebrih ne raste lepo. Najboljša zemlja je za njega glo-boka apnenica, žula, porfir in star peskovec.

Brest (*ulmus*) najlepše v proteniti, čili, rahli peščenini raste še boljše pa po porečnih ni-žavah z mastno ilovico.

Breza raste hitro in doseže visokost od 40 do 50'. Belo njeno deblo je cestam pravi kinč, toda le redko listje rodi. Raste na suhem in mokrem in celo močvirnatem zemljiču.

(Konec prihodnjič.)

Nekaj o podiranju dreves. Že od nekdaj je ljudem znano, da les istega drevesa, katero se je bilo po zimi podrla, mnogo presega po trpežnosti n moči les onih dreves, katera so se bila po letu

posekala. Vendar menj znano utegne biti, da tudi različni pozimski čas na moč in trpežnost vsekanega lesa različno upljiva. V Bernu na Švicarskem so za poskus podrli več enako starih in močnih smrek v raznih pozimskih mesecih ter iz njih napravili več brun. Najbolj močno bruno bilo je od smreke v decembru vsekate, uno od januarja bilo je za 12%, od februarja za 20% in od marca za 38% bolj slabo. Iz tega je bilo potem razvidno, da je les meseca decembra vsekan najbolj močen. Smrekovo bruno meseca februarja posekano in v mokro zemljo zakopano je v 8 letih strohnelo, med tem ko so smreko 16 let v mokri zemlji zakopano našli še popolnem trdo. Bukova platiša iz lesa v februarju vsekanega so v 2 letoma pri kraju, med tem ko platiša izdelana iz bukve v decembru vse-kane po 5—6 let trpijo.

Vodo drži najbolj les meseca decembra vse-kan, pozneje vsekan pa čedalje menj.

Izvrstno dobra maža za razklana in poško-dovana konjska kopita se tako naredi: vzeme se za 250 gramov debelo narezljane hrastove skorje ter se v 750 gramov težki vodi tako dolgo kuha, dokler se voda na 250 gramov ne zavreje, potem se vse lepo precedi, in se pridene za 250 gramov olupanega in drobno zrezanega čebulja ali luka, ter se vse kuha skozi pol ure; naposled se pri-dene še 500 gramov svinjske masti ter se vse tako dolgo praži, dokler mast prašči; naposled se vse zopet varčno precedi in dobro iztisne.

S tako mažo se potem poškodovana kopita lepo pomažejo vsako jutro in večer; če bi maža pošla preden konj zopet na kopitah ozdravi, se nje mora zopet toliko in na ravno isti način pri-praviti.

Zajce po zimi od sadnih dreves odpoditi je najboljše, ako se vzame 20 dekagr. smodnika in 10 dekagr. prešičje masti. Iz tega naredi se ma-zilo, s katerim se okoli vsakega drevesa nad sne-gom naredi okrožek. K takemu drevesu gotovo ne bode zajca. Ker pa zajec v zimi tudi po zel-natih vrteh dela veliko škodo, naj se okolo greč, kder zelišče raste, napelje vrvica in na njo obe-sijo cunjce z omenjenim mazilom namazane.

Če so drevesa od zajcev že objedena, in če se v pravem času opazi, naj se naredi iz ilovice, kravjega odpadka in terpentina mazilo, ter s tem mazilom na objedenih krajih drevesce namaže. Tako se lahko drevo še reši pogina. Sploh je pa tudi dobro, da se v jeseni drevesa ovijejo s trnjem. Tudi takega drevesa zajčevi škodljivi zobje ne bodo uničili.

„Gosp. list.“

Počem je vino v banatu? V Vršac, mesto v Banatu, je neka kmetica pripeljala 18 sodov vina. Iz prva je bila voljna ledvico dati po 80 kr.; ljudje so ponujali 60 kr. O poldne bila je voljna ledvico dati po 60 kr., ali kupci so njej ponujali

samo 40 kr., in proti večeru ni bilo nobenega kupca. Sedaj se razsrdi kmetica, izbije sodom čepe, da je vse vino po trgu izteklo; kmetica je prišla domu brez vina — brez denarjev.

Sejmovi. 7. febr. v G. Gradu, v Dobrni. 9. febr. v Konjicah. 12. febr. v Gomilcah. 14. febr. v Ponkvi, v Račjem, v Žavcu in v Brežicah.

Dopisi.

Iz Brežkega okraja. (Naš deželni poslanec gosp. Šnideržič), če se ne motim, mnogozaslužen apotekar in z zlatim križcem obdarovani župan v Brežicah, potuje sedaj po svojem volilnem okraju, da bi dal svojim volilem račun o svojem delovanju v štajarskem deželnem zboru. V slednjej srenji in fari je sklical volilce k shodu, ter jim je v lepi domači besedi razkladal, kaj da je v Gradcu delal. Iz njegove razlage je bilo toliko posneti, da ljubi mož v zboru deželnem ni veliko govoril, še manj pa dosegel. Edini Brežičani se mu zamorejo zahvaliti, da se bo Savina struga nekoliko zagrabila; da bi se vojaški kordon proti hrvaški meji odpravil, ker o živinski kugi že dolgo ni več slišati, tega ni mogel doseči. V občem pa je rekel, da se je in se bo prav za kmetski stan vrlo potegoval, da bi se naše zanemarjeno kmetijstvo povzdignilo, da bi dobro bilo živinsko pleme, da bi se dal in ohranil našim šolam in pisarnicam slovenski značaj in enake dobre reči.

Proti koncu pa je še prav prijazno prašal navzoče, — in teh je bilo povsod veliko — naj bi še sami povedali, kaj da želijo. Pa glej — v mnogih srenjah ni ne eden vedel, ali ga kje čevelj tišči ali ne. Potem pa nam naj kdo poreče, da naši možje, bogataši in purgarji, niso zadovoljni in pogumni.

No, v Kozjem, postavim, ste bili zbrani v sobani okrajnega zastopa, ali vam ni takrat na pamet prišlo, da so naše „bezirksvertreterge“ peto kolo, ali se navzoči župani niste spomnili, da tirja od vas gosposka, Bog si ga vedi, koliko reči, katerih vi ne razumete? Dobljani in Planinci, vam je pot v Brežice k okrajnemu glavarstvu tako lahka, da si ne želite gosposke bližje kje?

Da se zemljišča cepijo, meni nič tebi nič, da se sme vsak vlačugar ženiti, da pošten človek v mraku izpod strehe ne sme in še doma varen ni, da se potepuhom po ječah bolje godi, ko pridnemu kmetu, da je sol še vedno predraga, da se živinska sol ne sme prodajati, da prav v teh krajih, ktere g. Šnideržič zastopa, nimamo nobenih društev ne za denar, ne za živino, ne za poljedelstvo itd. itd., cele litanije bi se dale povedati, pa naši kmetje tega nič ne čutijo.

Pa vseh teh reči gosp. poslancu tudi ni bilo treba povedati: vsaj tudi njemu ne padajo pečeni golobi v usta, ampak tudi on mora delati za vsak-

danji kruh, kakor mi — vse to in še mnogo drugega je njemu prav dobro znano. Hodi pa zavolj tega po svojem volilnem okraju, da bi ga ljudje osebno spoznali, začeli čislati in prilično zopet volili.

To je konstitucionalno in po vsem prav; nekaj popra pa vendar moramo g. poslancu dati: Kakor je gosp. Šnideržič govoril pri teh očitnih shodih in tudi privatno, bi človek mislil, to ti je vrl poslanec. Dobro! Od kod pa to, gospodine, da se vi v deželnem zboru tako vestno g. Hermana izogiblujete in se vedno pridružujete nemški liberalni stranki?

Vas so volili slovenski katoliški volilci, naj se tega zavedajo ali ne, Vam mora to znano biti — zakaj se torej v Gradcu in doma ne držite tistih mož nemških in slovenskih, katerim je vera in jezik sveta reč? In glava teh poslancev v Gradcu je gospod Herman.

Pristopite k njemu in zagotovimo Vas, da Vas pri prihodnji volitvi zopet volimo posvetni in duhovni volilci, in kedar dojdete, kakor sedaj v naše hribe, Vas sprejememo kot svojega ljubega poslanca z možnarji in slavaloki.

Naj se navadni škrici bojijo in sramujejo slovenščine in katoliške vere, deželni poslanec naj stoji trdno kot hrast.

Eden Vaših in narodovih prijateljev.

Iz okolice G. Radgonske. (Novi kataster in pa odpravljanje grdih nemških imen.) Znano je, da se že nekaj let sem zemljišča po raznih občinah merijo in sicer zastran uravnanja zemljiščnih davkov; tako je bila pretečeno jesen tudi v naši občini imenovana zemljiščna mera, in pri tej priliki se nam je sledeča nezgoda pripetila:

G. zemljomerec (Geometer) Jož. Augusta nam je v začetku povedal, da je po vseh spodnjih občinah slovenske nove zapisnike in mape delal, in tudi imena posameznih krajev, zemljišč, cest in potov, slovenska vpisal; to se ve da nas je zlo razveselilo ker smo za gotovo mislili, da bode omenjeni gosp. delal tudi za našo občino to reč v slovenskem jeziku; vsaj smo vendar mi Radgonski okoličani, dokler Bog hoče, tudi ravno tako Slovenci, čeravno se nam sosedni nemčurji že precej približujejo in nas silno s svojim nemčurstvom nadlegujejo.

Posebno radi bi še pa zarad tega slovenske zapisnike in mape imeli, ker bi potem, k naši občini spadajoči vrh obdržal svoje staro in lepo slovensko ime „Noričje ali Norički vrh“ ne pa kakor ga nemški pišejo: Narrengaben, ki je nepristojno, sramotno in krivo ime, ker Noričje ali Norički vrh, izvira najbrž in starodavnega imena „Norika“ — in tedaj ni prav, temuč je celo krivo, če se piše v nemškem jeziku: Narrengaben: jama norcev.

Tem bolj smo se začudili, ko nam imenovani gospod, naenkrat kakor sprebrnen, hoče vso to

reč pri nas v nemškem jeziku napraviti in nas strašno s svojo nemščino nadleguje in tudi sili, da naj mu nemške zapisnike podpišemo in potrdimo, in vsem našim zemljiščem nemška imena dodamo, kar se ve da nismo storili; pa vendar se nam čudno zdi, kako da se je imenovani gospod tako hitro spreobrnil in ne moremo razumeti, kaj je temu krivo*), ali je dobil kak višji ukaz ali je to storil iz strahu pred nemčurstvom?

Ali se nam bodo morebiti celo naši česki brati in rojaki, tako naglo v nemčurje spreobračevali? Tedaj bo slaba. — Jož. Veberič, župan.

Iz Podjunske doline. Vže od novega leta se truma ciganov, ki šteje nad 24 glav po tukajšni okolici vlačijo. Pazite torej posebno ve gospodinje, da vam ciganke, o prihodnji sreči in o loteriji vse dobro prerokovajé, v aržet ne sežejo; ne verujte vlačugi več, kakor dušnim pastirjem, ki vas vselej učijo, da je vedeževanje in prazna vera v prvi Božji zapovedi prepovedana ino velik greh. —

Dobroljska srenja je bila do zdaj največa na Koroškem; obsegala je pol Podjunske doline. Ali zdaj se bo v veselje vsem tukajšnim Slovencem v več kosov razdelila. Vže večkrat smo se za tako ločitev potegovali, ali vselej zahman (zastonj). Pa zakaj? Dozdaj smo namreč mi Slovenci za ločitev prosili, zatoraj nismo bili uslišani. Ali zdaj, ko je naša stranka pri vseh volitvah za državni in deželni zbor in tudi za okraj slavno zmagała, zdaj ko slovenski in o groza! ultramontanski župan in goli slovenski kmetje kot odborniki in svetovalci v občini vladajo, zdaj liberalni nemški Dobroljčani sami prosijo za raztrganje velike srenje. Zatorej upamo, da bo zdaj prošnja uslišana, in liberalcem, pa še bolj nam pomagano. —

Deželno šolsko svetovalstvo v Celovcu je vkljub vsem učiteljem, ki so pri konferenciji v Velikovcu sklenili, le v slovenskem jeziku podučevati mladino, vsaj prva 4 leta, zaukazalo, (der Einheit wegen), da se že v drugem letu prične v nemškem jeziku v šoli podučevati. Ubogi učniki! kako jim bo pač mogoče, vse kar se zdaj od šole tirja in pričakuje, dopolniti, ako bojo morali trdo slovenske otroke še le v nemščini „dresirati“? Gospodje pri zeleni mizi pač ne vedo, kaj je uk?

Kar smo dolgo želeli, to smo zdaj dosegli. Katoliško društvo za celo Podjunsko dolino, ki je v št. Kocijanu beli dan zagledalo, je od deželne vlade potrjeno. Bilo je takega društva že silno potreba, ker se je vže veliko naših korenjakov v zanjke liberalno-nemškega društva „Bauernwille“ po imenu, in ki v Šinčevsi svoje srce ima, zapletlo in vjelo, Upamo, da bodo vsi Slovenci, ki še kaj marajo za vero in slovenščino kot udi pristopili!

Iz Podčetrtka. Nič veselega nimam poročati. Samo ubožstvo in stiske so pri nas. — Go-

*) „Slov. Gosp.“ je to lani v števil. 50. hotel razjasniti, pa je bil zaradi tega pograbljen ali konfisciran. Ured.

rice so nam sicer lepo rodile, pa kaj pomaga, da kupcev ni. Pa če še kdo pride, hoče vino na pol zastonj imeti, in ubogi kmet, če hoče davke plačati, mora ga dati, kolikor mu kdo le ponuja, drugače pride naenkrat „Zahlungsauftrag“ in v nekaj dnevih mu zadnje kravico prodajo. — Bog znaj, kaj smo vendar mi pregrešili, da nas še vedno vojaki stražijo! Toliko časa že ni o nobeni živinski kugi več slišati, a vendar je še zmirej kordon ob meji. Naveličali smo se zelo tega stanja. Posebno okužljivo je to za naša neskušena dekleta, — vsaj ves svet zna, kaki so vojaki. Bog nam jih skoro odpravi! — V naših krajih je bilo prejšnja leta v tem predpustnem času vedno veselo, ker vsaka kočja je gotovo enkrat veliko pojedino tako imenovani „furovž“ napravila — a sedaj? — Tudi tukaj se pozna pomanjkanje denarjev — in nasledki nesrečnega „kraha!“ — Samo ženijo in možijo se prav pridno, staro in mlado, ubogo in bogato. Bolj revni se že skoro le zaradi tega ženijo, da dobijo nekaj krajcarjev k hiši, da zamorejo nekoliko dolgov poplačati, a nahaja se žalibože! tudi takih, ki še strehe nimajo, — pa se vendar ženijo in možijo! — Najbolj zanima sedaj tukaj ljudi možitev skoro najbogatejše deklice, na pol gosposke kmečke hčerke „Pepi“, ki se je celo zanašala nekega mladega profesorja gospa postati. Ker se njej je pa le zdelo predolgo čakati na njega, zadovolila se je zdaj z malim trgovcem v Koprivnici. Tudi prav!

Iz pod Donačke gore. (Katehetovo plačilo.) Nekega zelo spridenega otroka so g. katehet primorani bili v šoli pograjati. Otrok pa nedostojno zarenči — kakor se je menda doma naučil, vsaj jabelko ne pade daleč od drevesa: — „bom že očetu povedal.“ No, in to je res tudi storil. Oče zaslišavši katehetovo strašno pregreho se nepotrebno razsrdi ter reče: bodem se napil, in potem bodem šel nad gospoda in jim povedal, kakoršnih še menda niso slišali? Reče in stori in gre v farovž razsajat.

Ovo razsajanje bila je zahvala za dobroto, da so razsajavcu isti g. katehet posodili nekoliko goldinarjev, ker Jih je bil za nje prosil. Vendar to ne dene nič, a druga je, da se je sprideni otrok potem takem pohvalil, g. katehet pa — pograjal. Konečno še opomnimo, da postaja od dne do dne navadnije pri nekaterih kmetih, da prihajajo takrat k župniškim uradom, kedar — so pijani! To je nestojnost, ki se ne da dovolj ostro grajati!

Politični ogled.

Avstrijske dežele. V mestih Maribor-Ptuj-Ormuž itd. bil je tako zvani zmešni liberalec dr. Duhač s 613 glasovi izvoljen za poslanca v državni zbor in je postal tedaj naslednik arestantu Brandstetterju v mestih, na deželi pa mu hoče biti

kot „paverski kmet“ znani Miha Wretzl; vendar vse kaže, da bo premagan od Slovenca dr. Radaja. In res, kaj hoče neki g. Wretzl kot poslanec koristiti, če pa ni zmožen govoriti ne nemški ne slovenski? Kajti o njegovi zgovornosti velja: „pisl supn, pisl flajš, pisl bindiš, pisl tajč.“ Sploh naši nemškutarji imajo precejšno duševno sušo, če že Wretzla v deželni zbor tiščijo. Bodi jim, vendar Slovenci volimo zvedenca, našinca in — govornika! V državnem zboru je naš g. Herman zatirane Čehe zagovarjal, a predsednik mu je govoriti zabranil. To je se vé bilo lahko, a če je pravično in dobro, to je drugo prašanje. V isti seji so liberalci priporočali novo zakonsko postavo, katere jedro je: razvezljivost krščanskega zakoua. Konservativni poslanci so temu ugovarjali. — V Budapeštu je 28. jan. umrl prvi Magjar Franc Déak (rodom Slovenec na Prekmurskem), po vsej deželi je velika žalost. Dnes je slovesni pogreb.

Vnanje države. Angleži delajo strahovite vojne priprave; to kaže, da se nekaj hudega kuha. Volitve za francosko starešinstvo so srečno izišle. Sedanja zmerna republika bo ohranjena, sicer pa je tudi pravi kralj Henrik prodril z mnogo svojih prijateljev. Na Španskem bilo je te dni strahovito kri prelivanje. Liberalnega kralja Alfonza vojne so namenile pravega in konservativnega kralja Karlos-a kar uničiti; toda bile so na 3 mestih hude tepene! Vojske še ne bo hitro konec.

Jugoslavjanska vojska zoper Turka.

Na Srbskem hudo vre; Srbi ne vedó, ali bi omahljivega kneza Milana napodili in na Turke udarili, ali se tem nagloma napasti pustili. Črnogorski knez se očitno pripravlja na vojsko. V Hercegovini so bile zadnje dni krvave bitke. Knez Peter Karagorgjevič zbira vojne čete v Bosni. Naš Hubmajer vrlo napreduje. Do sedaj so Turki za vsem zgubili 10.000 mož. 26. jan. je zopet 1500 ubogih Kristijanov pribežalo k nam v Avstrijo. Revščina je nepopisljiva.

Za poduk in kratek čas.

Freimavrerji, sedanji antikristi.

Od kod so freimavrerji?

Vse do zdaj povedano o začetku freimavrerskega reda je neresnično in izmišljeno; resnično pa je, da so se kot družba freimavrerji še le l. 1717 na Angleškem ustanovili, da torej še niti 200 let ni minulo od njihovega početka.

Duh freimavrerski je pač poprej že bil na svetu, in če freimavrerji mislijo, da je ta zli duh nasprotovanja zoper zapovedi božje freimavrerstvo, tedaj imajo prav, če od začetka sveta svoj red datirajo. Zli duh je namreč od začetka nasprotoval duhu božjemu; najočitniše vendar od potlej, kar je Jezus Kristus, Sin božji, prišel na svet ter ustanovil na zemlji kraljestvo božje. Jezus je za

to nasprotovanje dobro vedel, kedar je Petru rekel: „Ti si Peter, to je skala, in na to skalo bom zidal svojo cerkev in peklenska vrata je ne bodo zmagala.“ V teku časa se je to nasprotovanje na različne načine pokazovalo. V prvih časih so sovražniki Kristusovi ali antikristi s surovo silo preganjali Kristjane čez 300 let, pa brez zaželjenega uspeha. Kristjani so trpeli in zmagali.

Ko s silo niso nič opravili, izmislili so si drug način; iztuhtali so krive nauke, in so ž njimi pod krščanskim imenom nasprotovali krščanski veri. A katoliška Cerkev jih je hitro spoznala, in iz svoje srede izobčila, da jej niso mogli nič več škodovati. Za tem se je kat. Cerkev kakor suhih ali črvivih vej okleščeno drevo omladila in krepkejšje korenine pognala.

Toda otroci teme so modrejši od otrok luči. Ker so se uni prepričali, da od zunaj nikako ne pridejo kat. Cerkvi do živega, iztuhtali so še en način jo pogubiti. Pustivši jej njeno ustavo, njene postave in naredbe, so sklenili jedro njenega bistva ostrupiti, ali stebre sv. vere, na katerih kat. Cerkev sloni, podkopati, da se sčasoma sama ob sebi zruši, kakor drevo, v katero je zlezal črv izredivši se v suholadi zraven ležeči ter vsega od znotraj zjedel, preden je kdo kaj od zunaj opazil.

Začeli so to delo protestantje, dokončati pa ga želijo freimavrerji. Protestantje so frajmavrerjem pot nadelovali ter tako uzrok postali njihovej družbi, ki se je v sedanji podobi ustanovila, kakor sem že omenil l. 1717 na Angleškem.

Tukaj se je v začetku 18. stoletja nahajajo še več kamnoseških in zidarskih družeb ali cehov. Nekteri taki zidarski cehi so bili starodavni in imenitni, ker so si v teku časa pridobili veliko predpravice in svoboščin. Udje takih cehov so imeli posebna tajna znamenja spoznavati in pozdravljati se med seboj. V političnih zmešnjavah in popolni malomarnosti v verskih rečeh so se skoro taki cehi zadušili. Leta 1716. so bili v Londonu še le štirje. Ti so se dogovorili na podlagi času primernih prenaredb se združiti, da se pogina rešijo. Politične strasti in verska malomarnost pa je bila že vse ude tako navzela, da je iz teh 4 zidarskih cehov l. 1717 nastala prva freimavrerska loža. Za prvostolnika je bil izvoljen Anton Sayer, James Anderson pa je dobil naročilo po stari ustavi zidarskih cehov za to družbo spisati nov obrednik, ki je bil l. 1721. sprejet.

Ta prva velika loža freimavrerska je bila tako marljiva, da je do l. 1766. že okoli 500 podružnic ustanovila. (Konec prih.)

Smešničar 6. „No — viš — ga viš,“ je mrmral sam pri sebi nek pijanec opotekajé se po široki cesti, „pa bo le prav imel ta naš školnik, ki deco uči, da se zemlja vrti; — bo že tak — o kako se vse okoli mene vrti — še ene stopinje mi ne da ravne napraviti,“ in — plumps — štrbunknil je v potok tik ceste. Središčan.

Razne stvari.

(Milodari za hercegovinske in bosenske rodbine.) Odposlali smo zopet 50 fl.; tedaj skupaj že 200 fl. Ostalo je 49 fl. 45 kr. Darovali so na dalej: Vesela družba 8 fl. 10 kr., g. Fr. Kitak, kaplan sv. Petra pri Judenburgu 1 fl. 55 kr., g. Jož. Muha, kaplan v Galiciji 2 fl. g. F. Ramor, župnik 2 fl., A. Rodošek, kaplan 2 fl., g. A. Vrstovšek, župan 1 fl., g. A. Oswald, trgovka 1 fl. in g. M. Vrstovšek, obrtnik 1 fl. Skupaj: 68 fl. 10 kr.

(Volilni dnevi) za volilne može so 4. febr. sv. Roprt, sv. Peter, G. Polskava. 5. febr. sv. Trojica, Sp. Polskava. 7. febr. sv. Anton, sv. Lovrenc, Makole. 8. febr. sv. Benedikt, Cinzat, Studenice. 9. febr. Ročica, sv. Marjeta, Polčane. 10. febr. sv. Lenart, sv. Martin, Laporje. 11. febr. sv. Juri, Lembach, Črešnovce. 14. febr. Frauheim, Ruše, Tinje. 15. febr. Slivnica, Rače, Sl. Bistrica. 16. febr. Digoše, Cvetkovec, Pobrežje, Bistrica, Hoče. 17. febr. Leitersberg, Karčovina, Kamea. (V Belaku) je bil v državni zbor izvoljen Morič skoro enoglasno.

(Cerkveni roparji) so v Zrečko cerkvo vlomili in vzeli 2 prta in 1 fl. 20 kr. drobiša.

(G. Alojz Čeh) pride od sv. Lenarta v Maribor l. str. za c. k. sodnika.

(Dražbe.) 7. febr. Urša Einfalt v Tepini 2400 fl. (3.) Ant. Brglez v Trotnem 825 fl. Ant. Lipošek 200 fl., Fr. Gerecke v Melju 25.480 fl. — 9. febr. Peter Kogler v Bistrici 1348 fl., Treza Wregg pri sv. Jurju 1382 fl., v Konjicah: Jak. Lužer, Blaž. Blažič, (3.), Anton Pahole, Jer. Bogatin (3.), Marija Vrečko, Jan. Bikošek. — 10. febr. Ant. Sternad, Jak. Laubič, Mat. Oprešnik (3.), Fr. Potnik (3.), Hel. Kampus (3.), Marij. Gumzej (3.), Mar. Praunseis (3.). 11. febr. Miha Zorko, Simon Verhovšek (3.), Mat. Hribernik, Jož. Pušnik, Jer. Robnik, Jož. Javornik, Jur. Sabotič v Stopreih 500 fl., Jur. Goričan v Sveči 160 fl.

Listič uredništva: G. Rižnar ni bil poročevalec o tatbinski rodbini! G. J. Ž. v Z. je vse res, kar pišete, a v „Slov. Gosp.“ ne sodi. Dopis iz Ribnice je pač že prepozno poslan. Prosimo drugič kaj druga! G. A. B. prihodnjic. G. J. N. v Z. pismeno. G. Š. K. v Ž. pesmi in sploh spise v vezani obliki jako težko v „Slov. Gosp.“ rabimo; brez zamere, sicer pa: hvala!

Listnica opravištva. P. n. gg. naročnikom, ki še se le zdaj za „Slov. Gospodar“ oglašujejo, naznanjamo, da jim ne moremo prejšnjih številčk doposlati, ker jih nimamo več v zalogi.

Loterijske številke:

V Trstu 29. januarja 1876: 80 42 48 14 30

V Lincu „ „ 6 57 16 2 84

Prihodnje srečkanje: 12. februarja 1876.

Tržna cena

preteklega tedna po Hektolitrih.

(1 Hl. = 1⁶⁸/₁₀₀ vag.)

Mesta	Pšenice		Rži		Ječmena		Ovsa		Tursice		Prosa		Ajde	
	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.	fl.	kr.
Maribor . . .	8	30	7	20	5	53	3	41	4	80	5	4	4	—
Ptuj	8	—	6	60	5	40	3	30	4	60	—	—	4	20
Marnberg . . .	9	76	7	32	5	69	4	45	5	69	—	—	—	—
Gradec	8	10	6	18	—	—	3	51	4	52	—	—	6	50
Celovec	8	26	6	22	4	58	3	13	3	88	—	—	—	—
Ljubljana . . .	8	50	5	10	3	90	3	50	4	80	4	70	5	80
Varaždin	6	53	5	15	—	—	3	34	3	45	—	—	4	27
Zagreb	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Dunaj	9	85	8	15	9	25	4	3	5	25	—	—	—	—
Buda-Pešt . . .	9	—	5	37	7	45	7	83	4	55	—	—	—	—

V Mariboru Hl. (hektoliter) krompirja 2 fl. 80 kr. Hl. ogelja trdega 1 fl., mehkega 66 kr., 1 kubik-meter 48 cm. dolgih, trdih drv 1 fl. 98 kr., mehkih 1 fl. 12 kr., kg. (kilogram) govedine 45 kr., kg. teletine 49 kr., kg. svinjetine 49 kr., kg. masla fl. 1.10, kg. putra 1 fl., kg. slanine frišne 62 kr., jajce velja 4 kr.

Za gostje in veselice

za zdrave in bolene, priporočam svoja, vsake vrste vina v botelijah; za poštenost blaga sem prok.

Tudi se nahaja pri meni
glavna zaloga graškega suhora
(Zvieback)

v vseh verstah, dalje priporočam več sort sira, čaja, marijacejske polže, jegulje, slanike itd. po primerni nizki ceni

M. Berdajs v Mariboru.

Pri **Mariji Rupnik**, rojena **Straschill**,

poprej

Franc Straschill (Kreuzberger)

v **Mariboru**

3—4

se dobiva zgornjo-štajerska sol v grudah (Stocksalz), tirolska in morska sol za kuho, kamena sol za živino po **prav nizki ceni.**